

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

Szerkesztői iroda

hova a lap szellemi tárgyzó küldemények intézendők :
Selyem-utca 856. sz. a.

Kiadó-hivatal :

Nagy-Orosi-utca 993. sz. a.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

helyben házhoz hordva vagy postai szétküldéssel !	
Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 -
Évnyelgendet	1 -

Hirdetések díja :

Minden 5 hasáhos petit-sor vagy annak térfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr.; többszöri hirdetésért 4 kr. mind-n beíratás-
nál. — Bélyegdíj minden ígatásért külön 30 ujkr.
Nyilvánterben minden háromhasáhos garmond-sor 20 ujkr.

A temető.

Ne ijessze meg e lap kegyes olvasóit a gyászos czím. Böleső, iskola, lakodalom, temetés különben is oly kikerülhetlen világi pontok az emberi életfolyamban, melyeket minden ember, aki a kellő mértéket megüti, szükségképen érint; és oly tarka színezetűek a társadalomban, melyekhez, kivált nálunk, még sok megvitató és tanácsadó szó férne. Azután meg mai napság már nem is születnek Illés próféták, kik elevenen ragadtatnának égbe. Mindnyájan, bármily mesterségesen sokféle és boldogtalan elkülönöztségekben élünk is itt, a társadalom gyűrűjében, oda utazunk, tozódó örömeink zaja közben is, a temetőbe, az összeolvadó közös kibékülés, és minden czifra siremlékek mellett is, a ridég egyszerűségnek és egyenlőségnek ezen zajtalan országába.

De hogy eltemetett kedveseinktől, a sirban minden vizázkodási fegyvert lerakott atyánkfiaitól, ne vonjunk magunkra, kik még élünk és mozgolódunk, háborút : kötelességünk figyelemmel lenni eltakarításuk körülményeire és szabályozására azon fölülk nem függő ujeleti működésnek, melyet már nem az öntudatos lélek, hanem a természet nagymestere intéz az anyaföld gyomrában és a miunkt eltétő légkörben.

Nyiregyháza város legközelebb tartott képviselők közgyűlésének az új temető kijelölési tárgyában hozott határozata ad nekem nem mellőzhető alkalmat e jelen elmélkedésre.

Eltekintve itt a tisztelt gyűlési határozatnak, — illetőleg a kebelbeli hatalmas ev. egyháznak, azon uralkodó hangu igazoralásról, melylyel nyilatkozik, vagy tulajdonképen hallgat (tacendo elamat) a városunkbeli kicsiny, de élő testvér prot. egyházzól, midőn az ezzel közös temetőbeli előfákban a vasutiak által tett kár becsüléséről szól : a határozatnak csak az új temető kijelölésére s annak okszerű berendezésére vonatkozó része unszol engem felszólamlásra, amennyiben az igen tisztelt és tekintélyes ebbeli küldöttségnek szép terjedelmű köréből a lényeges tag, t. i. a szakférfiu, a tisztí orvos egészen kihagyatik.

Csudálatos, hogy az annyi századokon át apróbb és nagyobb társulati tömegekben élő és rábíró beszédű, tapasztalásokon okuló emberiségnek tetemes része, még mai napig sem tudott a temetői és temetkezési kérdésein odaemelkedni, hogy annak egészségáni fontosságát fel fogja s azt figyelemre méltónak tartsa. Pedig midőn — a halottak czélszerűtlennek bizonyult — élegetési módja után, a keresztényiség által el lett fogadva az, hogy elhalt rokonaink testeinek elenyészése a lassu rothadás és porhadás processusára bizassék a föld gyomrában : annak hygiéni nagy fontossága általában igen felőtlő lehet. Nem kell képzelnit azt, hogy a mély sirba dugott holttestnek feloszlása és ennek egész folyamata, a száik koporsó határai közé szorítva marad. Mint az élő ember

testből és lélekből áll, melyek elsője a koporsóé, emez pedig elszáll a halálozás perczében : ugy a hátramaradt holttest áll földből és különféle légnemből s gázból. A föld testvérül a földtömegeg, a koporsóval együtt, a légnemű részek pedig, átható illékony sajtóságunknál fogva, kiáradnak a környező talajba, és így a közel vidéki kutakba, sőt a légkörbe is. Tudvalevő dolog, hogy minél huzamosb ideig tart a test eme szétesési folyamata, annál huzamosb a talaj- és légkörnek fertőztetése is, következképp a talajvízzel és a levegővel egyesülő ártalmaknak gyarapodása és működése is veszélyesen ható az élők egészségére.

És épen ez oknál fogva válik szükségessé a temető-helyiségnek megválasztásában azt tűzni ki czélul, a körülmények számbavétele által, hogy a test minél előbb oszlojon fel dremeire. Emel fogva ha a böles József császárnak előitéletét és hűségöt bántó s emiatt megbukott rendeleté szerént, nem temetkezünk is koporsó nélkül, ami pedig minden tekintetből czélszerű lenne, de legalább mulaszthatlanul tekintettel kell lenni :

1) az uralkodó légáramlatnak ránk jövő irányára, hogy ne essék a temető annak vonalába a község felé; kivált ha ez déli, vagy nyugoti szokott lenni. Mind ennek daczára általában jobb az északi fekvés; mivel az északi légáramlat híves lévén, ártalmas gőzfertőzvényeket legkevésbé fejt ki és szed magába. Legjobb azonban, ha a temetőn végig vonuló északi légmozgalom sem érinti a községet, mint nálunk, az északi légáramlat túlnyomósága mellett, a temető keleti fekvése lenne.

Tekintettel kell lenni továbbá

2) a hely emelkedtségére és lejtő dőlésére. Emelkedettnek, légjártnak kell lenni a temetői helynek, és oly dőlésűnek, hogy annak lejtője ne a lakosok tömbje felé hajoljon : mert csak így háriható el talajvízünknek az onnan leszivárgó földrétegi nedv általi fertőztetése.

Nemkülönbön tekintettel kell lenni a választandó temetőnél

3) a talaj minőségére, hogy az könnyű, laza alkattu, vízemállós s enufogva száraz, a körlejtől könnyven áthatható és így a rothadást inkább elősegítő legyen; amit a compact agyagos réteg igen akadályoz.

Végre tekintettel kell lenni a helyválasztásban

4) annak, mindenesetre a tömeges lakhelyeken kivüli közelségére, hogy a temetési menetek hosszu utazási kényyszerűséggel ne terhelteszenek. Lakhelyeken kivüli közelséget mondok : miután a még itt-ott dívó templomok körüli és alatti aristokratikus büzi temetkezés feltétlenül elkárthatatva van,

Ily mellözhetlen különféle föltételekhez és fontos körülmények számbavételéhez lévén kötve egy alkalmas újtemetőnek kiválasztása : az e dologban eljáró küldöttségnek, rég megállapított szabályrendelet sze-

rént is, lényeges tagja szokott lenni a közegészségi ügy felett hivatalból örködő tisztí orvos, hogy annak szakértői véleménye meghallgattassék.

Vajha nemcsak e konkrét esetben, de általában minden oly középítkezésnél hol, többeknek együttartozkodása van czélba véve, és így egészsége is kisebb-nagyobb mérvben érdekelve, minők az iskolák, ápolodák, kórodák, fogházak, templomok, tanácstermek stb. sőt vajha a keletkező magánházaknál is irányadóul igénybe vétetnék a rendőri orvosnak véleménye.

Dr. Szabó Dávid.

(Vége köv.)

A községi törvények.

A községek rendezéséről szóló törvények, hazánk közigazgatásának jövőndő alapját képezvén, czélszerűnek látjuk azok szellemét lapunk olvasóival röviden megismertetni.

E törvények rendelkezései közt, kiváló fontosságúak : a községeknek, a törvényhatóságokhoz való viszonyára, a községi illetőségre, a községi tisztviselőkre, azok felelősségére s a községi háztartásra vonatkozó intézkedései.

Említsre méltó az is, hogy e törvény a községi jegyzők állásáról is gondoskodott, amennyiben azt élethosszaglanivá tette.

De lássuk a törvények főb vonásait.

A községek három rendbeliek :

1) városok, melyek rendezett tanácssall bírnak;
2) nagy községek, melyek ruházott nem bírnak ugyan, de a törvény által rájuk ruházott teendőket saját erejükből teljesíteni képesek;
3) kis községek, melyek e czéla más községekkel szövötköznek.

A községek belügyeiket, a törvény korlátai közt, önállóan intézik, és a törvénynek s a törvényhatóságoknak rendeleteit végrehajtják.

Közigazgatási ügyekben főlebbviteli hatóságuk a törvényhatóság s a helyügyminiszterium.

A község hatósága kiterjed : a községben s területén lakó és tartozkódó minden személyre és minden ott levő vagyonra; tehát a volt földes urakra és azok vagyonára is.

Azok polgár azon község illetősége alá tartozik, mely alatt a törvény kihirdetésakor állott.

Minden polgárnak jogában áll más községekbe települni, mit a község csak akkor tagadhat meg, ha a települő bünvádi kereset alatt van és ha magát, a község terhelése nélkül, fontartani nem képes.

Minden területnek valamely községhez kell tartoznia.

A község jogai és kötelezettségei :

a) saját belügyeiben határoz és szabályrendeleteket hoz;
b) határozatait saját előjárói által hajta végre;
c) vagyonra felett rendelkezik;
d) községi adót vet ki és hajt be;
e) gondoskodik utakról,
f) iskolákról s más intézetekről,
g) tűz és közrendőrségről;
h) gyakorolja mindazon jogokat s teljesíti azon kötelezettségeket, melyeket a törvény ráruház.

A községnek azon határozatait, melyek, a községi vagyonra vonatkozó lényeges megterhelésekre, elidegenítésekre, szerződésekre, költségvetésekre sat. vonatkoznak, csak a törvényhatósági jóváhagyás után, hajtható végre.

A község sérelmes határozata ellen, a szabályszerű kézbesítéstől 15 nap alatt folyamodhatni ugy a törvényhatósághoz mint innen a helyügyminiszterhez.

A község önkormányzati jogát, képviselő testülete által gyakorolja, melynek fele a legtöbb államadó-tízető községi nagykoru lakos vagy birtokos.

HIRDETÉSEK.

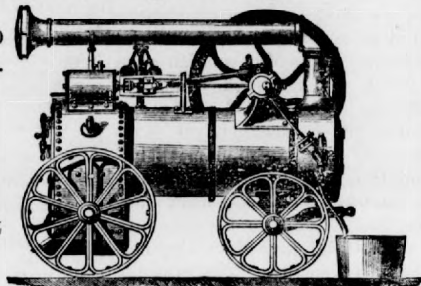
NICHOLSON W. N.

mezőgazdasági gépgyárnok Newarkból, Angolország,

fölvívja a t. cz. gazdaközönség becses figyelmét újabb és javított gyártmányaira és ajánlja, különösen Magyarország földjeihez alkalmasított

LOCOMOBILETT ÉS CSÉPLŐ-GÉPEIT

ugymint Samuelson-féle arató- és kaszáló-gépeit és mindennemű gazdasági gépeket.

Képes árjegyzékkel mindenkor szívesen szolgálok.

Ügynöke Nyiregyházaán

Engländer Sámuel.

(11) 3-1

EIBENSCHÜTZ D.

szabómester Pestről

tisztelettel értesíti a helybeli és vidéki t. cz. közönséget, hogy az itteni piacon, a Pazonyi-utca sarkán levő **Kobilicz-féle házban**

FIÓKÜZLETET

nyitott, melyben mindenféle **férfi- és női-**, valamint **gyermek-öltözékek**, a legjobb bel- és külföldi kelmékből, a legjutányosabb árakon kaphatók.

Megrendlések a legrövidebb idő alatt a legjobban teljesítenek.

Szíves látogatásért esd

Nyiregyházaán, ápril havában 1871.

teljes tisztelettel

Eibenschütz D.

(8) 2-2

(10) 3-1

Hirdetmény.

Alulírott tisztelettel értesítem a t. cz. szülőket, hogy nálam 14 éven felüli leánykák **varrógépeni munkák begyakorlására** kedvező föltételek mellett díjmentesen fölvétnek.

Erdélyi Mihályné.

Lakásom : Nagy-Kállói-utca 1046-ik sz. alatt.

Hirdetmény.

(12) 0-1

Közgyűlési meghatalmazás alapján felhívtnak a nyiregyházi takarékpénztár t. cz. részvényesei : hogy az intézeti alap-töke növelésére minden egyes 100 frtos névértékű részvénye-ikre a már befizetve levő 40 frton felül még 40 frtot, 10 frtos részletekben, Nyiregyházaán az intézet pénztárába befizetni szíveskedjenek oly módon :

hogy az első részletfizetés f. 1871-ik évi június hó 1-15-ig, a második augusztus hó 1-15-ig, a harmadik október hó 1-15-ig, az utolsó negyedik részlet pedig december hó 1-15-ig teljesítenek.

A nyiregyházi takarékpénztár igazgatósága.

(14) 0-1

Fényképészet.

Alulírt batorodom a t. cz. közönség becses figyelmét felhívni — Nagy-Váradról átutaztomban — itt helyben t. **Polyák Alajosné** asszonyság házaán rövid időre felállított műtermemre, hol a legtükéletesebb **fényképeket** többféle nagyságban s a legillendőbb árakon képes vagyok rövid időn elkészíteni.

Teljes tisztelettel lévén

a t. cz. közönségnek

alázatos szolgálja

Doczekal János

fényképész.

Hirdetés.

(7) 3-3

Egy jó házból való 14-15 éves fiu Nyiregyházaán alulírt üzletében, kedvező föltételek és három évi gyakorlati időre fölvétnik.

Jánószky András

szabómester.

Legelő-haszonbérlet.

A harangodi pusztán Nagy-Kálló alatt 400 hold — részint ugar, részint tarló — legjobb minőségű legelő, őszi szántásig haszonbérbe kiadandó.

Értekezhetni N.-Kállóban a tulajdonosnál, Nyiregyházaán S. Kohn Hermannnál.

N.-Kálló, 1871. ápril 28-án.

(13) 3-1

Kállay Ákosné.